

Jak zaznamenávat nálezy plodnic hub, aby data byla použitelná pro mykology

(občanská věda pro mykologii)

I. Základní záznam (=našel jsem houbu na procházce/výletě a nemohu ji nijak uchovat)

Slouží jen k tomu, aby Vám byl někdo ochoten houbu přibližně určit, případně jako upozornění, že na určité lokalitě se možná vyskytují vzácné houby.

- Nalezenou plodnici vyfotit (pokud možno ze všech stran včetně rozřízlé plodnice, pokud je nalezeno více plodnic, samozřejmě vyfotit všechna stádia)
- Popsat znaky, které z fotografie nejsou patrné – vůně, změna barvy při otláčení, změna barvy rozříznuté plodnice, chuť (jen u ryzců a holubinek; nepolykat, ochutnat jen nepatrnou část plodnice, vyplivnout a vypláchnout ústa vodou)
- Popsat stanoviště nálezu (les, louka, hráze rybníka), nejbližší stromy a zjistit, z čeho plodnice vyrůstá (zbytky dřeva, opad, zbytky rostlin, ležící kmen atd.)
- Zjistit GPS bod nálezu nebo označit bod na www.mapy.cz

II. Záznam poučeného laika

Zpracování tohoto typu je již využitelné při mapování výskytu hub

- Nalezenou plodnici/e vyfotit (pokud možno ze všech stran včetně rozřízlé plodnice, pokud je nalezeno více plodnic, samozřejmě vyfotit všechna stádia).
- Plodnice opatrně vyjmout a dopravit v čerstvém stavu do houbařské poradny (podle typu plodnice lze uchovat 1-2 dny v chladu) případně usušit podélně rozřízlou/é v sušičce na ovoce při 35-40°C na topení nebo na slunci (poté uchovat v papírovém sáčku/krabíčce). Způsob sušení je třeba poznamenat, u nevhodně usušených plodnic je třeba počítat s problémy při případné izolaci DNA. Pokud není možnost plodnici usušit celou, lze se pokusit usušit alespoň fragment s lupeny či póry, aby se daly studovat výtrusy.
- Vyplnit následující formulář, který bude sloužit jako podklad pro vytvoření etikety (=schedy)

Název druhu: Způsob sušení:	
Lokalita: Oblast (CHKO, pohoří atd.): Lokalizace (nejbližší obec, vzdálenost a směr od důležitého orientačního bodu, např. Náměst na Hané, 3km JV od žel. st. V obci, nebo Bílá Lhota, 2 km Z od vrcholu Třesín (343 m):	
Souřadnice (GPS): Datum: Leg. (sbíral):	Nadmořská výška: Det. (určil):
Ekologie Biotop (např. bučina, břeh potoka): Substrát (např. opad, ležící větve smrku, mech): Způsob růstu (jednotlivě – hromadně – v trsech) Nejbližší stromy:	
Popis všech znaků, které se sušením mohou změnit (velikost, barva, barevná změna dužniny, vůně, chuť...)	

III. Záznam začínajícího amatérského mykologa

Zpracování tohoto typu již může být využitelné pro taxonomické studie.

- Nalezenou plodnici vyfotit (pokud možno ze všech stran včetně rozřízlé plodnice, pokud je nalezeno více plodnic, samozřejmě vyfotit všechna stádia)
- Plodnici opatrně vyjmout, zaznamenat znaky, které později mohou mizet (typ vela, vůně, některé barevné odstíny)
- Plodnici popsat podle níže přiloženého formuláře. Pokud nebyla focena, zakreslit. Znaky plodnic jsou dobře popsány v knize: Holec et al. 2012: Přehled hub střední Evropy. Formulář slouží k popisu kloboukatých hub, u nelupenatých a vřeckovýtusých hub stačí jen popsat všechny znaky, které se sušením mohou změnit (velikost, barva, barevná změna dužniny, vůně, chuť...). Rovněž není nutné popisovat plodnice druhů, které člověk dobře zná.

Číslo nálezů:		
Název taxonu:		
POPIS (pokud jsou k dispozici různá vývojová stádia, uvádět u znaků vždy stav v mládí, v dospělém stavu a u přestárých plodnic)		
Klobouk	Velikost	
Tvar		
Povrch		Okraj
Barva		
Slupitelnost pokožky		Hygrofánnost
Velum		
Barva vela		
Lupeny (jsou-li)	Šířka	Počet
Připojení ke třeni		
Barva		
Charakter ostří		Barva ostří
Barva výtrusného prachu		
Póry (jsou-li)	Výška	Hustota
Barva		
		Barva ústí
Barevná změna při otláčení		
Barva výtrusného prachu		
Třeň	Velikost	
Tvar		Báze
Povrch		
Barva		
Velum (prsten, pochva, pavučinka atd)		
Barva vela		
Dužnina	Konzistence	
Barva		Změna barvy
Vůně		Chuť
Mléko		
Poznámka		

- Pokud je k dispozici více plodnic, či jedna větší, lze se pokusit získat výtrusný prach. Odříznout klobouk či část klobouku, položit na bílý papír a přiklopit ideálně víkem od papírové krabice (kádinkou, sklenicí). Popsat barvu výtrusného prachu a papír s výtrusným prachem dosušit a přiložit k položce. Důležité zejména u holubinek.

- e) Plodnice sušit podélně rozřízlé v sušičce na ovoce při 35-40°C (větší a masitější plodnice např. hříby mohou být rozkrojeny na několik částí, důležité je, aby opravdu schnuly, nesmí se vařit, zapařit atd.). Usušené houby musí být křehké, lámavé.
- f) Vytvořit etiketu (=schedu). Komentář k jednotlivým položkám viz bod. IIc.

Název druhu:	
Způsob sušení:	
Lokalita:	
Souřadnice (GPS):	Nadmořská výška:
Biotop:	
Substrát:	
Nejbližší dřeviny:	
Datum:	
Leg.:	Det.:

- g) Sušenou položku uložit do zipovacího pytlíku či papírové obálky, přiložit schedu, formulář s popisem + fotku. Uložit do osobního herbáře k pozdějšímu mikroskopickému zpracování či předat mykologovi – specialistovi.